

Quina resposta volem?

Passen els dies i s'acosta el moment en què caldrà concretar data i pregunta de la consulta. Segurament les presses no són bones en situacions com les que vivim, i, al mateix temps, les coses van tan malament que convé avançar com més de pressa millor. El moment és constituent, però encara no sabem com i quan culminarà. La data és important, però ho és més el contingut de la pregunta. Com sabem, aquest va ser el tema central en la sentència del Tribunal Suprem canadenc de l'any 1998, quan va fixar els requisits que hauria de complir un possible tercer referèndum sobre la independència del Quebec, després dels ja celebrats l'any 1980 i l'any 1995. La Clarity Act aprovada l'any 2000 trasllada aquests principis del Tribunal Suprem a una norma on es fixen bàsicament tres criteris: la pregunta ha de ser pactada entre els governs del Canadà i del Quebec, la pregunta ha de ser clara i la majoria ha de ser suficient. Posteriorment, hi ha hagut reaccions en un sentit o en un altre, però s'entén que la sentència de l'alt tribunal assenyalava la possibilitat de la secessió, i obliga a negociar aquesta sortida si les parts han actuat de bona fe. S'ha comentat que en l'actitud del govern britànic sobre el referèndum d'Escòcia ha pesat el precedent canadenc, sobretot a l'hora de pactar la pregunta amb el govern escocès d'Alex Salmond.

Si féssim cas d'aquests antecedents, la formulació de la pregunta

només podria ser aquesta: "Vol que Catalunya sigui un estat independent?" Però ¿estem en una situació semblant a la que hem descrit més amunt? Evidentment no. El govern d'Espanya i la majoria absoluta que li dóna suport no accepten de cap manera ni la possibilitat de la consulta ni, encara menys, estan disposats a negociar el contingut de la pregunta. Som, doncs, en un moment més polític que normatiu. Més de consolidar el procés i la majoria que de cloure el debat. De fet, tot fa suposar que des del govern de Madrid aniran bloquejant totes les possibilitats de celebrar la consulta que es vagin plantejant, i per tant data i pregunta són part del pols. Però existeix també consens des dels moviments social i des de les forces polítiques partidàries del dret a decidir que cal omplir-se de

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

raons davant de la comunitat internacional i sobretot de la Unió Europea per tal de legitimar les opcions que es puguin prendre si el bloqueig del govern Rajoy es manté. Al mateix temps, el front partidari de la consulta, que fins ara respon a la pluralitat i complexitat de la Catalunya actual, pot esquivar-se si liquidem etapes i anem per feina. Des d'aquesta doble perspectiva, potser caldria plantejar una pregunta que anticipés una resposta com més majoritària millor i aconseguís, si no la independència, sí nous escenaris que permetessin avançar.

En aquests darrers dies Toni Soler i Josep Ramoneda han plantejat, en aquestes mateixes planes, algunes possibilitats que, amb matisos, busquen mantenir el màxim consens possible a l'entorn de la pre-

gunta i evitar fractures. Voldria afegir més llenya al foc (del possible consens) plantejant alguna altra possibilitat.

La pregunta no pot ser enrevessada i confusa. En això tothom hi està d'acord. De fet hi hauria una formulació que, de tan confusa, permetria treure'n tota mena de conclusions: "Vostè està d'acord que Catalunya sigui un estat independent malgrat el seu vot en contra?" Però, bromes a part, podríem plantejar una pregunta que fes avançar el procés, mantenint el consens i assegurant que, tot i que no ens deixin fer la consulta, la majoria social darrere del procés constituent segueixi sent majoritària. Cal, entenc, assenyalar directament a Europa, posant en relleu el bloqueig que el govern espanyol manté sobre el tema.

Una possible formulació seria: "Vol que Catalunya iniciï el procés d'incorporació a la Unió Europea com a estat propi?" Aquesta fórmula manté la majoria de suport, assenyalava Europa com a objectiu inequívoc i posa en relleu la impossibilitat actual de negociar amb el govern espanyol qualsevol sortida interna a l'actual situació.

No voldria, amb aquesta proposta, haver afegit més confusió a una tema que ja es prou enrevessat i que, enmig de tants altres maldecaps, comença a cansar a uns i altres. Voldria simplement assenyalar, a fi de bé, un camí que marca un trencament amb la situació actual, que permet majories àmplies i que busca aliats.

Som en un moment més polític que normatiu. Més de consolidar el procés i la majoria que de cloure el debat

ARIANNE FABER

Una possible formulació seria: "Vol que Catalunya iniciï el procés d'incorporació a la Unió Europea com a estat propi?"

franquisme, "de manera exhaustiva i imparcial, independentment del

que ve a ser tant com impugnar la Transició sencera. En conseqüèn-

del silenci

actualment ocupa parcel·les de poder cada vegada més àmplies, so-

un assumpte de silencis i fosses comunes.